

Västra Kvarngatan 54
Nyköping

Nyköpings Hembygdsförenings medlemmar kallas till Årsmöte i Nyköpings hembygdsförening

Den: 9 februari 2018 kl.15.30 -se program

Plats: Stadsvakten – Nyköpings Kulturarvsmuseum, Västra Kvarngatan 54, Nyköping.

- **14.00 Kalle Bäck, professor i historia och författare, föreläser om sin bok” *Den besvärliga svärmodern – myt, nidsbild eller verklighet*”.**

Medlemmar i Nyköpings Hembygdsförening fri entré.

- **15.30 Årsmöte.**

**Samtliga handlingar finns tillgängliga på Nyköpings hembygdsförenings hemsida.
Välkomna!**

Vänligen medtag årsmöteshandlingarna till årsmötet

V.G.V

Förslag på dagordning

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande att leda mötet
3. Val av sekreterare för mötet
4. Godkännande av dagordning
5. Fråga om mötet är stadgeenligt utlyst
6. Val av protokolljusterare tillika rösträknare
7. Verksamhetsberättelse
8. Ekonomisk
9. Revisionsberättelse
10. Fastställande av resultat-och balansräkning.
11. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
12. Fastställande av budget 2019
13. Verksamhetsplan 2019 (program 2019)
14. Val av ordförande
15. Val tre ordinarie ledamöter på två år
16. Val av en suppleant på två år
17. Val av två revisorer
- Val av sammankallande
18. Val av ombud till Sörmlands hembygdsförbunds stämma
19. Val av valberedning. Val två ordinarie. Val av sammankallande
17. Fastställande av årsavgift
18. Förslag från styrelsen
19. Motioner från medlemmar
20. Övriga frågor
21. Avslutning

Nyköpings Hembygdsförening Verksamhetsberättelse 2018

Nu är det dags att summera och redovisa Hembygdsföreningens verksamhet 2018. Under året har vi haft våra traditionella aktiviteter, då vi firat vårens ankomst Valborgsmässoafton på vallarna vid Nyköpingshus, stadsdels- och kyrkogårdsvandringar, ungdomsverksamhet, Grötfest för 80+, julmarknad i Stadsvakten och som vanligt med stor uppslutning av allmänheten. Nytt för i året är att vi firar Fraciskusdagen på Rosenkälla kulle med stadsdelsvandring, tipspromenad, gammeldags lekar i samarrangemang med Svenska kyrkan och Lekfrämjandet. Här följer en mer detaljerad redovisning av vår verksamhet under 2018.

Styrelsen 2018

Ordförande Eva Andersson, vice ordförande Bengt Sjögren, sekreterare Eva Rosell Henryson, kassör Lars Andersson.

Ordinarie ledamöter: Mats Johnson, Siv Lindeborg, Carl Gedda

Suppleanter: Gudrun Engquist, Hans Karlsson

Revisorer: Ulla-Britt Larsson, Jan-Eric Carlsson

Valberedning: Fredrik Lindeborg, Eric Midfalk

Sammanträden och årsmöte

Styrelsen har under verksamhetsåret haft sju protokollförda sammanträden samt ett protokoll från årsmötet och ett från det konstituerande styrelsemöte.

Program: Nyköpings hembygdsförening har anordnat 31 program under 2018 förutom alla utställningar och årsmötet.

-se nästa sida

Den 20 januari var det föredrag under temat ”upptäck våra arkiv” på släktforskningens dag Barbro Stålheim, Nyköpings/Oxelösunds Släktforskarförening berättade om hur det går att släktforska, Agneta Högländer, antikvarie på Sörmlands museum berättade om deras arkiv och databas och Carl Gedda berättade om Nyköpings kommuns arkiv.

Den 27 januari berättade Eva Sandström, Stigtomta hembygdsförening om Talis Oualis alias Carl Wilhelm August Strandberg. För 200 år sedan föddes C W A Strandberg, alias Talis Qualis, i Stigtomta. En av hans dikter är Kungssången, vilken sjungs vid högtidliga tillfällen lyftes fram. Eva berättade om hans uppväxt i Stigtomta, hans utbildning i Lund och vägen till en plats i Svenska Akademien. Ett mycket intressant föredrag, där flera av Strandbergs dikter lyftes fram. Eva Berättade också om planerna och en fond som skapades för att kunna få till en staty över Carl Wilhelm August Strandberg i Nyköping. Som tyvärr avskrevs i Nyköpings kommun och medlen användes till andra ändamål. ca 50 personer kom för att lyssna på detta mycket intressanta föredrag.

Den 10 februari, var det årsmöte i Nyköpings hembygdsförening som inleddas av ordförande för föreningen Eva Andersson, som hälsade välkommen och lyfte föreningens 40-åriga historia, där bl.a. Eva Andersson under många år arbetade för att bevara kulturhistoriskt intressanta byggnader. Hon berättade också om alla byggnader som föreningen lyckats bevara genom att vara remissinstans till kommunen. Eva berättade också om föreningens arbete att föra kulturarvet vidare till kommande generationer. En hälsning via telefon kom från en av grundarna till Nyköpings hembygdsförening nämligen Bibi Rosengren. Därefter visade och berättade Bildgruppen gamla Nyköpingsbilder genom Assar Alexandersson, Ronny Sagebrand och Hasse Johnsson. Sven Erik Ohlsson valdes till ordförande för Nyköpings hembygdsförenings årsmöte och Eva Rosell Henryson som sekreterare för årsmötet. Därefter ajournerades årsmötet. Anledning till detta var Nyköpings Hembygdsförenings utvalda hedersmedlem skulle presenteras. Nyköpings hembygdsförening är restriktiv med att välja hedersmedlemmar och har under 40 år endast valt två tidigare. På dagens årsmöte presenterades tredje hedersmedlemmen som är Håkan Norén. Håkan Norén, var med och startade Nyköpings hembygdsförening och har under alla år samarbetat med Nyköpings hembygdsförening dels genom utgivning av böckerna Nyköpings historia del 1 och 2, skriver kontinuerligt i Nyköpings hembygdsförening bok Nyköping i våra hjärtan och håller föredrag och mycket mer. 148 personer kom för att lyssna.

Den 24 februari, berättade Hans och Henrik Nilsson och journalisten Sigge Johansson i Stadsvakten under rubriken "Olympiska spel - Guld & Ära". Publiken fick vara med om en vandring i hur det är att delta i Olympiska spel och om Gert Fredrikssons. Dessutom berättade Hans och Henrik Nilssons om egna bedrifter inom sporten. Nyköpings har glädjande många idrottsmän som har satt Nyköping på kartan i Sverige, Europa och världen. Ett stort antal personer kom för att lyssna på de mycket intressanta föredragen.

Den 10 mars, var det ett mycket välbesökt föredrag av Per och Lotta Svensson under temat "125 år av krämare Svensson. En berättelse över fyra generationer" med Lotta och Per Svensson, från igår till idag. NA Svensson är troligtvis Nyköpings äldsta familjeföretag med deras 125 år. Ca 80 personer lyssnade på föreläsningen.

Den 24 mars var det föredrag av journalisten Claes Thor. Barnbarn till Ivan Thor som startade pionjärföretaget Thor buss 1921 och var verksam fram till 1969 i Södermanland, Östergötland och ut i Europa. De drygt 70 åhörarna fick vara med om en vandring i Thors bussverksamhet från bussresor tur och retur Oxelösund till Nyköping, där Nyköping tar plats som nav i Södermanlands täta linjenät. Berättelsen om gengas och hemliga bussupdrag i krigets skugga. Vi fick också lyssna till berättelsen om Ivan Thor en "self-made man" en mångsidig entreprenör Och naturligtvis om sista decenniet, med kunglig glans och succé för Sextetter.

Den 25 mars, var det ett samarrangemang mellan Föreningen Norden och Nyköpings hembygdsförening med ett mycket intressant föredrag av Stina Palmberg Eriksson under rubriken "Min familj i Finlands historia" på Nyköpingshus. Drygt 50 personer fick lyssna till ett mycket intressant föredrag som belyste Stinas släktingars liv i Finlands historia från 1809 och framåt. Dessutom avnjöts en god buffé.

Den 12 april var det Stadsdelsvandring Nyköpings hembygdsförenings Eva Rosell Henryson som guide. Dagens stadsdelsvandring utgick från Folkungavallen och avslutades vid Magniberg. Eva Rosell Henrysons intressanta stadsdelsvandring levandegjorde vilka som levat drivit företag och bott i byggnaderna längs vägen till Magniberg. Drygt 50 person var med på den mycket intressanta stadsdelsvandringen.

Den 14 april, var det berättarlördag med Göran Hedin, som höll ett 30-tal åhörare fångna genom att informera om studentexamens början 1878, då den kallades mogenhetsexamen, och fram till dess sista år 1968. Publiken tog livlig del i föredraget, då det var många närvarande som tagit sin student i Nyköping eller annorstädes.

Den 28 april, berättade historikern Mikael Andersson om Getåolyckan, som hittills är den svåraste tågolyckan i Sverige. Mikael Andersson berättade att olyckan skedde på grund av ett jordskred i ler- och gruslager i en brant sluttning ned mot Bråviken där järnvägen hade anlagts. Strax efter jordskredet kom ett tåg bestående av lok med tio vagnar som spårade ur och föll ned på en landsväg bredvid banvallen. Det stora antalet omkomna berodde inte främst på urspårningen i sig utan på att glödande kol satte eld på vagnarna där många passagerare satt fastklämda. Den geotekniska undersökningen av olycksplatsen som gjordes hade stor betydelse för utvecklingen av geotekniken i Sverige. Mikael Andersson beskrev den tragiska olyckan på ett mycket intressant och målande sett.

Den 30 april, Valborgsmässoafton var det traditionellt Valborgsmässofirande vid Nyköpingshus. Ordförande i Nyköpings hembygdsförening hälsade välkommen. Vårtalet hölls av jubileumsgeneral Ulf Westman. W6-kören bjöd på traditionella vårsånger. Nyköpings hembygdsförening har arrangerat Valborgsmässofirande på vallarna vid Nyköpingshus i 40 år. 1978 hölls vårtalet inne på borggården och flyttades efter ett par år ut på trappan till borggården där firandet sker idag.

Den 19 maj, välkomnade Nyköpings hembygdsförening till Turista Hemmadagen genom stadsguidning med Eva Rosell Henryson och utställning på Stora torget i Nyköping

Den 2 juni kl. 14.00, höll Tommy Kägo föredrag om Sörmlands Nyheter historia. Detta ingick som en del av tidningens 125-årsjubileum. I Stadsvakten fanns också en utställning under ett halvår om tidningens historia.

Den 6 juni Nationaldagsfirande på Nyköpingshus med stipendieutdelning. Årets stipendium tilldelades keramikern Anna Lindell genom Nyköpings hembygdsförenings vice ordf. Bengt Sjögren. Anna har på ett förtjänstfullt sätt under lång tid fört keramik hantverket vidare som krukmakare och designer. Anna har sedan 80-talet varit verksam som keramiker och har under lång tid på ett förtjänstfullt sätt fört keramik hantverket vidare som krukmakare och designer. Anna har bl.a. specialiserat sig på och haft stora framgångar med bruksserviser i stengods och porslin. Kollektionerna är trendiga med stadiga rötter i den mellansvenska traditionen. Färger och former är jordnära och sparsmakade, men det moderna syns tydligt i glasyrer och dekor". Nyköpings hembygdsförening ordförande Eva Andersson höll högtidstalet.

Den 26 juni, var det Forntidsvandring nära stan. (Brandkärr-Hållet), Ett samarbete med Länsstyrelsen i Sörmland. Temat var "Mode och makt". Mats Johnson från Nyköpings hembygdsförening guidade och berättade om Gustaf Adolfs gruvan.

Hela juli månad, hade Nyköpings hembygdsförening utställning i kulturarvsmuseet Stadsvakten om SN 125 år och Mjölkcatedralen i Nyköping.

Den 22 juli, var det Forntidsvandring nära stan. (Brandkärr-Hållet), Ett samarbete med Länsstyrelsen i Sörmland. Temat var "Människor och djur" Assar Alexandersson guidade från Nyköpings hembygdsförening guidade och berättade om gruvorna i området och om Gustaf Adolfs gruvan.

Den 25 juli, var det Forntidsvandring nära stan. (Brandkärr-Hållet), Ett samarbete med Länsstyrelsen i Sörmland. Temat var "Mat och prat". Eva Andersson från Nyköpings hembygdsförening guidade och berättade om Gustaf Adolfs gruvan och bjöd på barkbröd.

Den 25 augusti, var det berättarlördag med Per Tornberg. Pelle Tornberg tog oss med på en vandring genom en mycket intressant 100-årig idrottshistoria. Där Föreningen Linnea startade 1918 som 1923 blev NSK-Nyköpings sportklubb. Drygt 75 mycket intresserade kom för att lyssna. Besökarna kunde efter föredraget fördjupa sig i den fina utställningen som Per Tornberg, Göran Olsson, Rune Seger och Ulf Alderud gjort i Stadsvakten.

Den 1 september, var det utflykt i Nyköpings hembygdsförenings regi till antroposoferna i Ytterjärna. I Konsertsalens entré hälsades vi välkommen av guiden Sussi som tog med oss på en vandring i byggnaden och i den ekologiska trädgården. Hon berättade om att Kulturhuset byggdes för att inspirera till nytänkande på alla livets områden. Utmärkt akustik, skönhet och väggsulptur samklingar till en unik konsertsal. Här finns drygt 500 sittplatser. Huset är ritat av arkitekten Erik "Abbi" Assmusen och den enorma takmålningen i stora salen är handmålade av konstnären Arne Klingborg. Han är även mannen bakom de vackert färgade och unikt framställda glasfönstren som pryder sidorna i stora salen. Vi fick också information om

byggnaden som Bruno Liljefors ägt och rummet som han använde till ateljé. En mycket intressant utflykt i Nyköpings hembygdsförenings regi.

Den 8 september var det Forntidsvandring nära stan. (Brandkärr-Hållet), Ett samarbete med Länsstyrelsen i Sörmland. Temat var ” Lek och Spel”. Bengt Sjögren från Nyköpings hembygdsförening guidade och berättade om Gustaf Adolfs gruvan.

Den 9 september, var det föredrag med arkitekt Ann-Mari Westerlind, som berättade om byggnader och miljöer förr och nu. Publiken fick lyssna till mycket intressant historik till fina bilder. Dessutom var dagen historisk genom att Kulturarvsdagen i Sverige firats i 30 år. Nyköpings hembygdsförening har uppmärksammat Kulturarvsdagen och haft aktiviteter rubricerade dag under många år.

Den 22 september, tog Kurt och Dan Nilsson drygt 45 åhörare med på en vandring i Wedholms 140-åriga historia. Wedholms AB är ett industriföretag i Nyköping som tillverkar rostfria tankar för mjölkkyllning på gården för mejerier och lantbruk. En betydande del av produktionen går idag på export. Aktiebolaget C.A. Wedholms mejerikärlsfabrik grundades 1879 av Carl August Wedholm, med verksamhet på Kungsgatan i Nyköping. Nya lokaler byggdes 1948 på Blommenhovsvägen. Företaget ägdes 1942–1988 av Svenska Mejeriernas Riksförening (SMR). Den ursprungliga produkten var mjölkkannor, men 1957 började man utveckla mjölkkylltankar för bondgårdar i storlekar från 200 till 600 liter. Idag tillverkas de i storlekar från 330 till 30 000 liter. Flera avknoppningar från gamla Wedholms ingår idag i den familjeägda koncernen KWD Group AB, med en sammanlagd omsättning av 350 miljoner kronor (2008) och 200 anställda. Detta var ett samarrangemang mellan. Nyköpings hembygdsförening och Södra Sörmlands Industrihistoriska förening.

Den 6 oktober, guidade Eva Rosell Henryson från Nyköpings hembygdsförenings på Nya kyrkogården under temat ”I samhällets tjänst”, för en mycket intresserad grupp. Vandrigen avslutades med fika på Café’ Lugn och ro.

Den 7 oktober, firades Franciskusdagen på Rosenkälla kulle med berättelsen om Rosenkälla, med Carl Gedda och Assar Alexandersson. Därefter följde Stadsdelsvandring med Carl Gedda, Assar Alexandersson och Hans Karlsson tillsammans med ca 40 personer. Lasse Lindberg gestaltade och deklamerade som den heliga Franciskus. Det bjöds på Lotteri, tipspromenad och Lekfrämjandet/Nyköpings Lekverk visade och man fick möjlighet att prova på gammaldags lekar. Eftermiddagen avslutades med Mässa med körerna Pulsen, Svärtakören och Glädjen. Detta var ett samarrangemang mellan Svenska kyrkan och Nyköpings hembygdsförening.

Den 13 oktober var det berättarlördag med Bildgruppens Assar Alexandersson och Hans Jonsson. Assar och Hans berättade mycket kunnigt om byggnader och miljöer i Nyköping. Även den som vanligt mycket aktiva publiken hade intressanta uppgifter att tillägga. Drygt 55 intresserade personer kom för att lyssna och se dom fina bilderna.

Den 20 oktober, kl. 13.00-14.00, berättade Malou von Sivers i samtal med Eva Andersson om hennes karriär, som journalist och programledare. Den stora publiken fick också lyssna till den intressanta berättelsen om hur intervju ven gick till med Nelson Mandela och Ingmar Bergman. Spännande och intressanta berättelser. Malou von Sivers avslutade med att berätta om hennes romaner Mitt hjärtas oro och den senaste boken Olycksbarnet. Ett LitterArt arrangemang i samarbete med Nyköpings kommun, NBV, Länsbildningsförbundet Sörmland, Akademibokhandeln, Kulturstråket, NKvillan, Södermanlands Nyheter, Länsförsäkringar Södermanland, NYSAM, ,gallerister och handlare i Nyköping i kulturarvmuseet Stadsvakten.

Den 20 oktober, KL 14.30-15,30 Historiken Anders Eriksson, deltog också i LitterArt i Stadsvakten, Anders tog oss med på en vandring i Nyköping på 1300-talet, där han bl.a. lyfte ätten Öras liv i Nyköping. Anders har en ny bok på gång om det medeltida Nyköping ,människor och miljöer. En överraskning för dagen var att han också kommer att rada upp människor som har varit inblandade i otäcka händelser i Nyköping. Anders vi ser fram emot att läsa din bok. Historikern Anders Eriksson har tidigare gett ut boken ”Prosten Pihls beskrivning av Nyköping”. Anders arbetar med en ny historisk bok, om 1300-talet och Nyköping. Arbetsnamnet är: Det medeltida Nyköping. Människor och miljöer.

Den 31 oktober monterade Nyköpings hembygdsförening upp en minnestavla på Odd Fellowhuset i Nyköping med historik. Huset är ritat av den kända arkitekten Ragnar Östberg som också är känd för att ha ritat bl.a. Stockholms stadshus och sjöhistoriska museet. Odd Fellowhuset uppfördes 1911–1913. Nyköpings hembygdsförening satte upp den första plaketten 1979 och då på Hellmanska gården och har sedan dess prytt många intressanta byggnader med historiska plaketter. Vd för fastigheten Jonas Wärm och Eva Andersson ordförande i Nyköpings hembygdsförening avtäckte skylten.

Den 17 november, berättade f.d. antikvarie på Sörmlands museum Anna-Lena Pocock om jultraditioner-adventstraditioner i Stadsvakten. Publiken fick följa med på en mycket intressant vandring i jultraditionens historia och den sörmländska julmatstraditionen, där Anna-Lena bl.a. lyfte julmatens bakgrundshistoria. Vi vet att julfirandet i Sverige började på 1100-talet, men det var inte förrän på 1700-talet och framförallt på 1800-talet som julfirandet tog riktig fart. Adel och borgare tog efter traditionerna i Europa, medan bönder och enklare folk blandade gamla seder med nya och lade grunden till det firande vi har idag - en blandning av gammalt och nytt. En mycket intresserad publik hade också en del att tillföra om sörmländska mattraditioner.

Den 28 november, var det traditionell grötfest för 80 plus i Nyköpings hembygdsförenings regi på restaurangskolan. Ordförande Eva Andersson hälsade välkommen och berättade om att traditionen med grötfest har pågått i ca 20 år och att det är glädjande att drygt 140 personer hade möjlighet att komma. Det bjöds på underhållning av Good Fellows och deras medhjälpare Hans Karlsson berättade om musikens ursprung. Därutöver bjöds det på vackra sånger av lucia och hennes tärnor. En grupp som också sjunger i Cantemus.

Den 2 december, den första advent hade Nyköpings hembygdsförening en välbesökt julmarknad i kulturarvmuseet Stadsvakten. Där kunde man lyssna till Nyköpingshus Spelmansgille och dansa runt julgranen med Folkdanslaget på Nyköpingshus. Lekfrämjande lärde ut gamla lekar och hade välbesökt sagohörna i Nyköpings hembygdsförenings gammeldag skolsal. I Stadsvakten kunde man också köpa fint hantverk av duktiga hantverkare, äta korngryn och fläsk eller dricka kaffe med hembakade saffransbullar.

Den 13 december, var det Nordiskt Gästabud ett samarrangemang Föreningen Norden och Nyköpings hembygdsförening i NK-villan med julbord, luciataåg och intressant föredrag av Ylva Franzén och Ebbe Andersson under rubriken ”Soldathustrun på 16-1700-talet”.

Bygdeband

Under Mats Hedbloms ledning har Eva Rosell Henryson och Carl Gedda, Mats Johnson, Hans Karlsson och Eva Andersson arbetat med att lägga in bilder och text i Bygdeband på Nyköpings hembygdsförening hemsidas flik. Arbetet beräknas fortsätta under 2019,då Förbundets bygdebandssida är färdigställd.

Årsmöten/Kretsmöten Södermanlands Hembygdsförbund

Eva och Lars Andersson har representerat Nyköpings hembygdsförening på årsmötet i Katrineholm och kretsmöte hos Tuna hembygdsförening..

Medlemsutveckling

Nyköpings hembygdsförening växer i medlemsantal och vi har haft glädjen att hälsa 50 nya medlemmar välkomna i föreningen 2018. Föreningen har nu 350 medlemmar.

Nya utställningar under 2018

Bildutställning om NSK:s verksamhet och om Rosenkälla.

Övrigt

Nyköpings hembygdsförening har sin permanenta lokal i Stadsvakten-Nyköpings Kulturarvmuseum och ansvarar för Gert Fredrikssons prissamling, äger föremål och skolmöbler i det gamla skolmuseet och har samlar och dokumenterar genom att filma föredrag och ansvarar för film-och föreläsningssalen i Stadsvakten samt visar bildspel och Nyköpingsfilmer från 1910–2018.

Ett stort tack

Riktas till alla som under året som varit guidat och vaktat i Kulturhuset Slottsvakten/Stadsvakten, hjälpt till med att koka kaffe och kaffeserveringen. Arbetat med marknadsföring, haft kontakter med närstående föreningar, hjälpt till vid arrangemang och deltagit i all annan praktisk verksamhet. Utan den stora hjälpsamheten, omtanken och goda viljan som finns skulle inte vår förening vara det den är.

Nyköping januari 2019

Eva Andersson

Bengt Sjögren

Lars Andersson

Eva Rosell Henryson

Carl Gedda

Siv Lindeborg

Mats Johnson

Gudrun Engquist

Hans Karlsson